

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра “Фінанси, банківська справа та страхування ”

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРАХУВАННЯ**

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність 072 “ Фінанси, банківська справа та страхування ”

Галузь знань 07 “Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Протокол № 1 від 02.09.2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Страхування
Викладач (-і)	к.е.н., доцент Плєць І.І.
Контактний телефон викладача	+38(096)2131900
E-mail викладача	ivanplets86@ukr.net
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Дисципліна “Страхування” спрямована на формування у студентів базових знань з теорії страхової справи, засвоєння закономірностей функціонування ринку страхових послуг, основних принципів страхування, ознайомлення з механізмами та інструментарієм прийняття рішень у практиці страхування рухомого та нерухомого майна, відповідальності, фінансових, інвестиційних, валютних та фінансово-кредитних ризиків, медичного страхування; вироблення практичних навичок щодо оцінки ризиків при здійсненні господарських операцій в бізнесі, вибору виду страхування, необхідного для здійснення конкретних операцій, орієнтації в питаннях укладення договорів страхування та виплати страхових відшкодувань.	
3. Мета та цілі курсу	
Формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній в умовах ринкової економіки.	
4. Результати навчання (компетентності)	
здатність відтворювати знання, передбачені даною програмою; здатність використовувати знання в практичній діяльності при розв’язуванні типових ситуацій; здатність здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв’язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій; здатність до діагностики стану страхового ринку; здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення задач у сфері страхування; здатність застосовувати знання законодавства у сфері регулювання страхового ринку; здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері страхування; здатність виконувати контрольні функції у сфері страхування; знати механізм функціонування страхового ринку України; володіти методичним інструментарієм діагностики стану ринку страхування); розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері страхування; володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері страхування; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу 180 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	60 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	60 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
I, II	072 «Фінанси банківська справа та страхування»	I (перший рік навчання)	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літер атура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
I семестр					
Тема 1. Страхування в економічній системі суспільства Необхідність та сутність категорії страхового захисту, методи його забезпечення. Страховий фонд суспільства, його сутність та значення. Форми організації та методи утворення страхового фонду суспільства. Економічна необхідність та сутність страхування. Страхування як економічна категорія та його ознаки. Функції страхування. Принципи страхування, їх характеристика. Виникнення страхування та основні етапи його розвитку. Особливості гільдійсько-цехового страхування. Страхування періоду капіталізму, його особливості. Страхова справа в Росії до Жовтневої революції 1917 р. Страхова справа в колишньому СРСР. Еволюція страхування в Україні. Страхування як необхідний елемент соціально орієнтованої ринкової економіки. Страхова термінологія та її класифікація. Поняття об'єктів страхування. Об'єкти страхування в майновому, особистому страхуванні, в страхуванні відповідальності. Страхова відповідальність (страхове покриття). Обсяг страхової відповідальності. Страхове забезпечення. Системи страхового забезпечення. Страхова сума: зміст і особливості визначення в майновому, особистому страхуванні, в	Лекція, семінарське заняття	[1,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

страхуванні відповідальності. Страхова сума, страховий тариф, страховий платіж (премія). Сутність і взаємозв'язок цих понять. Строк страхування і строк дії договору страхування. Розбіжності між цими поняттями. Страховий вік. Страхова франшиза: види та призначення. Страхове поле. Страховий портфель. Рівень охоплення страхового поля. Зміст та значення цих показників. Страховий збиток. Страхове відшкодування; взаємозв'язок та розбіжності понять "страховий збиток" і "страхове відшкодування".					
Тема 2. Юридичні основи страхових відносин в Україні Класифікація страхування, її значення. Класифікаційні ознаки. Класифікація страхування за об'єктами. Поняття галузей страхування. Страхування життя і загальне страхування: порівняльна характеристика. Форми страхування та їх особливості. Класифікація страхування в Україні для цілей ліцензування (з урахуванням міжнародного досвіду). Сутність майнового страхування, його значення. Сутність особистого страхування, його значення. Порівняльна характеристика класифікацій підгалузей особистого страхування. Сутність страхування відповідальності, його значення. Форми та види страхування відповідальності у системі класифікації. Обов'язкова форма страхування в Україні: призначення і види. Регулювання страхового ринку. Необхідність та методи державного регулювання страхової діяльності в Україні. Державний наглядовий орган у сфері страхування в Україні, його функції та завдання. Суть та умови ліцензування страхової	Лекція, семінарське заняття	[1,3]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	15 балів	До наступного заняття за розкладом

діяльності в Україні. Правове забезпечення страхової діяльності в Україні. Закон України "Про страхування", його зміст та значення. Договір страхування і його зміст. Страховик і страхувальник: взаємовідносини між ними; обов'язки сторін згідно з Законом України "Про страхування".					
Тема 3. Ризики у страхування. Страхові тарифи. Поняття ризику у в страхуванні. Класифікація ризиків. Ознаки ризику, придатного для страхування. Оцінка страховиком ризику і визначення доцільності його страхування. Методи управління ризиком (уникнення, запобігання, поглинання, страхування). Специфіка ризиків у майновому страхуванні. Специфіка ризиків у особистому страхуванні. Специфіка ризиків у страхуванні відповідальності. Збитковість страхової суми. Рівень виплат. Економічний зміст і призначення цих показників. Страховий тариф (ціна за страхову послугу), структура тарифу.	Лекція, семінарське заняття	[1,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Страховий ринок. Поняття страхового ринку. Класифікація страхових ринків. Внутрішня структура страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Характеристика основних чинників розвитку страхового ринку України. Характеристика сучасного стану страхового ринку України. Перспективи розвитку страхового ринку України. Сутність і завдання маркетингу у страхуванні. Страхові посередники та їх роль на страховому ринку. Законодавче регулювання діяльності страхових посередників в Україні.	Лекція, семінарське заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Страхова організація Місце і роль страхових компаній в економіці країни. Основні типи страхових організацій (акціонерне товариство, товариство взаємного	Лекція, семінарське заняття	[3,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуват	10 балів	До наступного заняття за розкладом

страхування, організація типу Lloyds) та їх характеристика. Організаційно-правовий статус страховиків в Україні згідно з Законом України "Про страхування". Порядок утворення, функціонування та ліквідації страховиків в Україні. Структура страхової компанії та управління нею. Ресурси страхової компанії. Об'єднання страховиків, їх види і функції.			ися до семінарського заняття		
Тема 6. Державне регулювання страховою діяльністю. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.	Лекція, семінарське заняття	[1,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	15 балів	До підсумкового заняття
II семестр					
Тема 1. Майнове страхування Сучасний стан майнового страхування в Україні. Страхування майна громадян: особливості та основні види. Страхування майна юридичних осіб: особливості та основні види. Особливості страхування засобів транспорту. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств.	Лекція, семінарське заняття	[1,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Страхування відповідальності Сучасний стан страхування відповідальності в Україні. Страхування цивільної відповідальності та його сутність. Страхування професійної відповідальності та його сутність. Страхування відповідальності за забруднення довкілля. Обов'язкові види страхування відповідальності та їх значення. Страхування цивільної	Лекція, семінарське заняття	[1,3]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

відповідальності власників автотранспортних засобів: значення і особливості проведення. Міжнародна система "Зелена картка" та її значення. Добровільна форма страхового захисту громадян: зміст і значення.					
Тема 3. Особисте страхування Сучасний стан особистого страхування в Україні. Страхування життя та його основні види. Сучасний стан страхування життя в Україні. Особисте страхування від нещасних випадків: форми та основні види. Обов'язкові види особистого страхування в Україні та їх значення. Форми медичного страхування та їх характеристика. Медичне страхування та його основні види.	Лекція, семінарське заняття	[5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	15 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Співстрахування і перестрахування. Сутність перестрахування та його значення. Основні поняття і терміни, що використовуються у перестрахуванні (цедент, перестраховик, цесія, ретроцесія, власне утримання, комісія, тантьєма, сліп). Поняття власного утримання у перестрахуванні та чинники, що обумовлюють його обсяг. Законодавче регулювання операцій з перестрахування в Україні. Сутність співстрахування та механізм його дії. Порівняльна характеристика перестрахування та співстрахування. Страхові пули, їх значення та види. Методи перестрахування (факультативне, облігаторне) та їх порівняльна характеристика. Договори пропорційного перестрахування та їх види. Договори непропорційного перестрахування та їх види.	Лекція, практичне заняття	[1,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередніх тем	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Доходи, витрати і прибуток страховика Особливості страхування як сфери бізнесу. Доходи страховика від страхової діяльності, їх склад	Лекція, семінарське заняття	[2,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуват	10 балів	До наступного заняття за розкладом

згідно з Законом України "Про страхування". Витрати страховика, їх склад згідно з Законом України "Про страхування". Доходи страховика від інвестиційної та іншої діяльності, їх характеристика. Прибуток страховика, його склад згідно з Законом України "Про страхування". Фактори росту прибутку. Оподаткування страхових компаній України податком на прибуток.			ися до семінарського заняття		
Тема 6. Фінансово-економічна діяльність страховика. Доходи та витрати страховика. Фінансові результати діяльності страхової компанії. Поняття фінансової надійності страховика та методи її забезпечення. Сутність і значення платоспроможності страхової компанії. Запас платоспроможності та його визначення згідно з Законом України "Про страхування". Умови забезпечення платоспроможності страховика в Україні згідно з Законом України "Про страхування". Страхові резерви: їх призначення та склад згідно з Законом України "Про страхування". Розміщення та інвестування коштів страхових резервів згідно з Законом України "Про страхування".	Лекція, семінарське заняття	[1,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	15 балів	До підсумкового заняття
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		100 бална за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного			

	матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	За I семестр – оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (65 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів);

	– оцінка за самостійну роботу (10 балів). За II семестр – оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	
8. Рекомендована література	
1. Базилевич В. Д. Страхування : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Р. В. Пікус та ін. ; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 1019 с. 2. Внукова Н. М. Страхування: теорія та практика : навч.-метод. посібн. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временко та ін. ; за заг. ред. Н. М. Внукової. – Х. : Бурун Книга, 2009. – 656 с. 3. Осадець С. С. Страхування : підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, В. Л. Бабко та ін. ; за заг. ред. С. С. Осадця. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с. 4. Ротова Т. А. Страхування : навч. посібн. / Т. А. Ротова. – К. : КНТЕУ, 2006. – 400 с. 5. Смоляк В. А. Страхування : навч. посібн. / В. А. Смоляк, Є. Ю. Кузькін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 272 с. 6. Александров В.Т. Страхова справа. Інтегрований навчальний комплекс : підручник. Автоматизована система навчання на CD та Інтернет-портал: У 2 кн. / В. Т. Александров, О. М. Бандурка, О. І. Ворона та ін. – Кн. 1 : Страхування. Страхові послуги. – К. : НВП "АВТ", 2003. – 640 с.	

Викладач _____ Плещ І.І.